

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA CZWARTA

SPRAWA KALICKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 46797/08)

WYROK

STRASBURG

8 grudnia 2015 r.

Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 § 2 Konwencji. Może on podlegać zmianom redakcyjnym.

W sprawie Kalicki przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Sekcja Czwarta), zasiadając jako Izba składająca się z:

András Sajó, *Przewodniczący,*

Boštjan M. Zupančič,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Krzysztof Wojtyczek,

Egidijus Kūris,

Iulia Antoanella Motoc,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *sędziowie,*

oraz Fatoş Aracı, *Zastępca Kanclerza Sekcji,*

obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 17 listopada 2015 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 46797/08) wniesionej dnia 24 września 2008 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”), przez obywatela polskiego, pana Tadeusza Kalickiego („skarżący”).

2. Skarżący był reprezentowany przez panią M. Kożuch, prawniczkę prowadzącą praktykę w Krakowie. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez swojego pełnomocnika, panią J. Chrzanowską z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący skarżył się na bezskuteczność dochodzenia w sprawie okoliczności śmierci jego brata.

4. W dniu 13 lutego 2012 r. skarga została przekazana Rządowi.

FAKTY**I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY**

5. Skarżący urodził się w 1955 r. i mieszka w Wieliczce.

A. Dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci J.K.

6. Brat skarżącego, J.K., pracował jako stróż nocny na dworcu autobusowym w Krakowie. W dniu 12 listopada 2003 r. około godziny 4 nad ranem zapaliły się jego ubrania Kierowcy na dworcu podnieśli alarm i

ugasili ogień. J.K. został następnie zabrany do szpitala. Jednak z powodu ciężkich obrażeń zmarł 26 listopada 2003 r.

7. W dniu 31 grudnia 2004 r. Prokurator Rejonowy w Krakowie umorzył dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci J.K. W trakcie dochodzenia ustalono, że J.K. musiał albo zasnąć albo zasłabnąć i że jego ubrania zapaliły się po zetknięciu z grzejnikiem elektrycznym. Prokurator uznał, że był to nieszczęśliwy wypadek i że nie zostało popełnione przestępstwo.

8. W dniu 24 stycznia 2005 r. skarżący wniósł zażalenie. Twierdził on, że organom ścigania nie udało się ustalić okoliczności śmierci jego brata. Utrzymywał, że świadkowie przedstawili różne wersje wydarzeń. Ponadto nie ustalono, jak ubrania J.K. mogły się zapalić i gdzie znajdował się grzejnik elektryczny. Podkreślił on również, że J.K. cierpiał na poważną cukrzycę i nie powinien być dopuszczony do pracy na nocną zmianę.

9. W dniu 25 maja 2005 r. Główny Inspektor Małopolskiej Komendy Policji, w odpowiedzi na zażalenie skarżącego, stwierdził, że dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci J.K. rzeczywiście trwało zbyt długo. Dowodzący oficer został już ukarany.

10. W dniu 22 sierpnia 2005 r. skarżący ponownie złożył zażalenie do Prokuratora Okręgowego w Krakowie w związku z opóźnieniami w postępowaniu. Następnie, w dniu 19 października 2005 r., złożył zażalenie do Prokuratora Apelacyjnego w Krakowie, że nie otrzymał żadnej odpowiedzi od Prokuratora Okręgowego.

11. W dniu 21 listopada 2005 r. Prokurator Apelacyjny w Krakowie potwierdził, że postępowanie rzeczywiście trwało zbyt długo. Następnie poinformował skarżącego, że Prokuratorowi Okręgowemu zwrócono uwagę na brak odpowiedzi na jego zażalenie w odpowiednim czasie.

12. W dniu 29 listopada 2005 r. Prokurator Rejonowy w Krakowie podjął dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci J.K.

13. W dniu 22 kwietnia 2005 r. skarżący złożył zażalenie na działania podjęte przez funkcjonariuszy policji w dniu 12 listopada 2003 r. Utrzymywał on, że nie wywiązali się oni ze swoich obowiązków, nie zabezpieczyli odpowiednio miejsca, w którym zmarł jego brat i że sfabrykowali dowody w celu skierowania oskarżenia na inne osoby i utrudnienia postępowania.

14. Po złożeniu zażalenia, o którym mowa powyżej, w dniu 30 grudnia 2005 r. Prokurator Rejonowy w Krakowie postanowił o wyłączeniu do odrębnego postępowania sprawy dotyczącej zarzutów wobec funkcjonariuszy policji odpowiedzialnych za zabezpieczenie dowodów w dniu wypadku J.K. (zobacz część B).

15. W dniu 28 listopada 2006 r. prokurator odpowiedział na zażalenie skarżącego dotyczące nadmiernej długości postępowania i stwierdził, że jest ono bezzasadne. Prokurator poinformował skarżącego, że prokuratorzy byli niezależni w swojej pracy i to do nich należało podjęcie decyzji o tym,

kiedy zebrać dowody i w którym momencie dochodzenie powinno zostać zamknięte. Poinformowano również skarżącego, że odpowiedzialny za tę sprawę prokurator awansował do Prokuratury Okręgowej i że nowy prokurator przejął jego sprawy.

16. W dniu 21 września 2007 r. umorzono postępowanie, ponieważ stwierdzono, że nie zostało popełnione przestępstwo.

17. W dniu 8 października 2007 r. skarżący wniósł zażalenie na tę decyzję.

18. W dniu 19 listopada 2007 r. postanowienie z dnia 21 września zostało utrzymane w mocy przez Sąd Rejonowy Kraków-Śródmieście.

B. Dochodzenie w sprawie funkcjonariuszy policji

19. W dniu 22 kwietnia 2005 r. skarżący wniósł zażalenie na działania podjęte przez policję w dniu 12 listopada 2003 r. W następstwie tego zażalenia sprawę dotyczącą zarzutów przeciwko Policji wyłączono z pierwotnego dochodzenia i podjęto decyzję o zbadaniu jej w odrębnym postępowaniu (patrz punkty 13 i 14 powyżej).

20. W dniu 14 czerwca 2005 r. skarżący złożył skargę do Komendanta Głównego Policji w Warszawie na działania podjęte przez lokalną policję.

21. W dniu 24 stycznia 2006 r. Prokurator Rejonowy w Krakowie umorzył dochodzenie, uznając, że nie zostało popełnione przestępstwo. Według ustaleń prokuratora, w noc wypadku około godziny 4 rano jeden z kierowców autobusów, J.Ł., usłyszał krzyk człowieka wzywającego pomocy. Mężczyzna pobiegł do pokoju kierowców; jego ubrania paliły się. J.Ł. ugasił pożar z pomocą prysznica i wezwał pogotowie i policję. Ambulans przyjechał pierwszy, a następnie, około godziny 4.30 rano, na miejsce przybyła policja. Funkcjonariusze skupili się na udzielaniu pomocy J.K. Rozmawiali z nim o tym zdarzeniu, a następnie został on przewieziony do szpitala. Funkcjonariusz, który przybył później zbadał pokój z pomocą inspektora BHP, S.S. Prokurator odniósł się do argumentów skarżącego, że miejsce zdarzenia nie zostało prawidłowo zabezpieczone; stwierdził on, że ponieważ incydent nie spowodował żadnych ofiar śmiertelnych, funkcjonariusze policji nie byli zobowiązani do zabezpieczenia miejsca w jakiś szczególny sposób.

Prokurator stwierdził, że funkcjonariusze policji wykonali swoje obowiązki zawodowe prawidłowo i że przestrzegano wszystkich odpowiednich przepisów proceduralnych.

22. W dniu 27 lutego 2006 r. skarżący wniósł zażalenie na to postanowienie. Utrzymywał, że funkcjonariusz przybył na miejsce sześć godzin po wypadku. Ponadto kwestionował fakt, że funkcjonariuszowi towarzyszył S.S., który był pracownikiem spółki.

23. W dniu 28 listopada 2006 r. Sąd Rejonowy w Krakowie uwzględnił zażalenie skarżącego i przekazał sprawę do prokuratury. W szczególności

polecił on prokuratorowi uzyskanie zeznań S.S. i innego świadka, W.D., oraz zweryfikowanie działań podjętych przez policję w związku z obowiązującymi procedurami.

24. W dniu 23 stycznia 2007 r. Prokurator Rejonowy w Krakowie ponownie umorzył dochodzenie w sprawie rzekomego niewywiązania się przez funkcjonariuszów policji z ich obowiązków. Prokurator przesłuchał S.S. i W.D. Powtórzył argumentację powołaną w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2006 r. i uznał, że działania policji były zgodne z obowiązującymi procedurami oraz że nie zostało popełnione przestępstwo.

25. W dniu 5 lutego 2007 r. skarżący wniósł zażalenie na to postanowienie.

26. W dniu 19 marca 2007 r. Prokurator Okręgowy w Krakowie uchylił postanowienie z 23 stycznia 2007 r. i przekazał sprawę do Prokuratora Rejonowego w celu kontynuowania dochodzenia. Uznał, że prokurator rejonowy nie zastosował się do zaleceń sądu z dnia 28 listopada 2006 r. i nie przeanalizował, czy wszyscy zaangażowani funkcjonariusze, w tym ten, który odebrał telefon z powiadomieniem o zdarzeniu i wszyscy funkcjonariusze, którzy byli obecni na miejscu wypadku przestrzegali odpowiednich procedur.

27. W dniu 16 października 2007 r. prokurator rejonowy przesłuchał R.P. – jednego z policjantów, którzy interweniowali w dniu 12 listopada 2003 r. – w obecności skarżącego. Skarżący zadał świadkowi pytania, ale świadek nie pamiętał zbyt wiele z wydarzenia w 2003 r.

28. W dniu 31 stycznia 2008 r. prokurator rejonowy umorzył dochodzenie. W obszernym uzasadnieniu swojej decyzji prokurator odniósł się do zeznań piętnastu świadków i przesłuchania kolejnych dwóch świadków, S.S. i W.D. Prokurator powołał się także na raport z badania miejsca wypadku oraz na akta sprawy. Doszedł do wniosku, że nie popełniono przestępstwa w odniesieniu do rzekomego naruszenia obowiązków służbowych ze strony funkcjonariuszy policji i że nie było wystarczających dowodów na poparcie zarzutów, że funkcjonariusze policji sfałszowali jakiegokolwiek dowody.

Dwaj policjanci, S.P. i R.P., którzy przybyli na miejsce o 4.30 rano i którzy rozmawiali z bratem skarżącego utrzymywali, że rozmawiali z ofiarą bezpośrednio po wydarzeniu; był on przytomny i poinformował ich, że zasnął, a gdy się obudził jego ubrania już się paliły.

W odniesieniu do zarzutów skarżącego, że grzejnik elektryczny został zabezpieczony dopiero sześć godzin po przybyciu funkcjonariuszy policji, sąd uznał, że (choć nie zostało to potwierdzone przez żadnego ze świadków) grzejnik mógł zostać przeniesiony przed jego zabezpieczeniem, ponieważ kilka innych osób było w pokoju, w którym doszło do wypadku przed przybyciem policji. Jednak nawet jeśli został on przeniesiony, nie ma podstaw, aby podejrzewać, że zrobiono to, aby skierować podejrzenia na

jakąś konkretną osobę. Tutaj sąd ponownie oparł się na zeznaniach ofiary, że zapalił on się w wyniku własnej nieuwagi.

29. Skarżący kolejny raz wniósł zażalenie. Utrzymywał on, że prokurator nie ustalił prawidłowo faktów i nie wysłuchał wszystkich niezbędnych zeznań. Domagał się przesłuchania świadków A.M., S.S. i W.D. w celu wyjaśnienia rozbieżności między ich zeznaniami. Powtórzył również, że policjanci, którzy prowadzili dochodzenie nie przestrzegali odpowiednich procedur, a w szczególności, że miejsce wypadku nie zostało odpowiednio zabezpieczone. Wreszcie utrzymywał, że „jego brat był obwiniany za wypadek“, podczas gdy w rzeczywistości prawdziwym powodem było to, że doznał szoku cukrzycowego.

30. W dniu 14 kwietnia 2008 r. Sąd Rejonowy w Krakowie podtrzymał ustalenia prokuratora i uznał, że okoliczności sprawy zostały ustalone na tyle, aby podjąć decyzję co do meritum sprawy. W odniesieniu do wniosku skarżącego o przesłuchanie niektórych świadków, sąd stwierdził, że prośba została już częściowo spełniona, ponieważ S.S. i W.D. zostali już przesłuchani. W odniesieniu do sprzeczności w zeznaniach złożonych przez A.M., sąd uznał, że zostały one dostatecznie wyjaśnione przez samą A.M., kiedy składała zeznania po raz drugi i nie było żadnych sprzeczności pomiędzy jej zeznaniami i pozostałymi dowodami, tak więc dalsze dochodzenie prowadziłoby jedynie do niepotrzebnego przedłużenia postępowania. W odniesieniu do argumentów skarżącego dotyczących nieprzestrzegania przez policjantów odpowiednich procedur, sąd uznał, że procedury, na które powoływał się skarżący są stosowane tylko w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że zostało popełnione przestępstwo: w niniejszej sprawie nie było żadnych dowodów, że jakkolwiek osoba trzecia mogła być zaangażowana w śmierć J.K. Sąd stwierdził ponadto, że to samo dotyczy się wymogu zabezpieczania miejsca wypadku; brat skarżącego, który został przesłuchany po wypadku, przyznał, że jego ubrania zapaliły w wyniku nieuwagi. Dowodzi to również, że podejrzenie popełnienia przestępstwa było bezzasadne.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

31. Art. 155 Kodeksu Karnego brzmi następująco:

„Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka [nieumyślne zabójstwo], podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.“

32. Art. 231 § 1 Kodeksu Karnego brzmi następująco:

„Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.“

33. Art. 2 Kodeksu postępowania karnego, w odpowiednim zakresie, brzmi następująco:

„§ 1. Przepisy niniejszego kodeksu mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby:

- 1) sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności,
- 2) przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa osiągnięte zostały zadania postępowania karnego nie tylko w zwalczaniu przestępstw, lecz również w zapobieganiu im oraz w umacnianiu poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego,
- 3) uwzględnione zostały prawnie chronione interesy pokrzywdzonego,
- 4) rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 2 KONWENCJI

34. Skarżący zarzucał, że władze nie podjęły należnych kroków w celu wyjaśnienia okoliczności śmierci jego brata, zgodnie z wymogami art. 2 Konwencji, który brzmi, w omawianym zakresie, następująco:

„1. Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę. Nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia, wyjąwszy przypadki wykonania wyroku sądowego skazującego za przestępstwo, za które ustawa przewiduje taką karę“.

A. Dopuszczalność skargi

1. Wstępne zarzuty Rządu

a) Nadużycie prawa do indywidualnej skargi

i) Rząd

35. Rząd utrzymywał, że obecną skargę należy uznać za niedopuszczalną ze względu na nadużycie przez skarżącego jego prawa do skargi indywidualnej. W związku z tym, że, jak twierdził, skarżącego nie łączyły z jego zmarłym bratem żadne silne więzy emocjonalne, nie znał on stanu zdrowia swojego brata i nie załatwił formalności związanych z pogrzebem brata. Rząd ponadto wskazał na nieścisłości w twierdzeniach skarżącego; jego zdaniem skarżący został poinformowany o dochodzeniu przed jego umorzeniem w grudniu 2004 r., choć oficjalnie nigdy nie miał on statusu oskarżyciela posiłkowego w tym dochodzeniu. Rząd twierdził również, że nieprawdą jest, iż skarżący nie miał okazji, aby zapoznać się z aktami sprawy; wręcz przeciwnie, przychyłono się do jego wniosku z dnia 1

lutego 2005 r. Jednak w dniach 26 i 29 sierpnia 2005 r. nie stawił się on w prokuraturze.

Podsumowując, Rząd był zdania, że informacje dostarczone przez skarżącego stanowiły nadużycie jego prawa do skargi indywidualnej i że w konsekwencji skargę należy uznać za niedopuszczalną na podstawie art. 35 § 3 Konwencji.

ii) Skarżący

36. Skarżący twierdził, że poziom osobistego związku z jego bratem był bez znaczenia dla jego interesu prawnego w niniejszej sprawie. Dodał również, że rzeczywiście nie otrzymał statusu oskarżyciela posiłkowego w dochodzeniu, o którym mowa. Jednak, jako bliski członek rodziny zmarłego J.K. miał on prawo uczestniczyć w postępowaniu i jego prawo nie było przestrzegane.

iii) Trybunał

37. Trybunał uważa, że, z wyjątkiem szczególnych przypadków, skarga może zostać odrzucona jako stanowiąca nadużycie, jeśli została świadomie oparta na nieprawdziwych faktach (zobacz *Akdivar i inni przeciwko Turcji*, 16 września 1996 r., *Zbiór wyroków i decyzji* 1996-IV, § 53-54; *I.S. przeciwko Bułgarii* (dec.), nr 32438/96, 6 kwietnia 2000 r.; *Varbanov przeciwko Bułgarii*, nr 31365/96, § 36, ETPC 2000-X; *Rehak przeciwko Republice Czeskiej* (dec.), nr 67208/01, 18 maja 2004 r.; *Gross przeciwko Szwajcarii* [Wielka Izba], nr 67810/10, § 28, ETPC 2014).

38. Trybunał stwierdza, że w niniejszej sprawie twierdzenia skarżącego w kwestii jego statusu w postępowaniu oraz o nieprzyznaniu mu dostępu do akt sprawy rzeczywiście były niedokładne. Jednak fakty te nie są rozstrzygające w przypadku rzekomego nieprzestrzegania praw przysługujących skarżącemu na mocy Konwencji i, jako takie, są nieistotne dla ogólnej oceny niniejszej sprawy.

39. Jeśli chodzi o rzekomo niewystarczające więzi emocjonalne między skarżącym a jego bratem oraz rzekomy konflikt między nimi, Trybunał uważa, że jakość relacji między braćmi jest bez znaczenia dla korzystania z prawa skarżącego jako najbliższego członka rodziny zmarłego.

40. Wstępne zarzuty Rządu należy zatem odrzucić.

b) Niezachowanie terminu sześciu miesięcy

i) Rząd

41. Rząd stwierdził ponadto, że część niniejszej skargi została złożona po upływie terminu sześciu miesięcy. Ich zdaniem dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci J.K. zostało zakończone w dniu 19 listopada 2007 r., kiedy Sąd Rejonowy w Krakowie utrzymał w mocy postanowienie prokuratora z dnia 21 września 2007 r. o umorzeniu postępowania. Skarżący

złożył skargę w dniu 24 września 2008 r. W związku z tym, w odniesieniu do tej części postępowania krajowego, należy uznać skargę za niedopuszczalną z powodu niezachowania terminu sześciu miesięcy.

ii) Skarżący

42. W odniesieniu do rzekomego niezachowania terminu sześciu miesięcy, skarżący utrzymywał, że istotą jego skargi było postępowanie przeciwko funkcjonariuszom policji odpowiedzialnym za zabezpieczenie dowodów w dniu wypadku jego brata. Postępowanie to zostało zakończone w dniu 14 kwietnia 2008 r. Stąd, zdaniem skarżącego, jego skarga została złożona w wymaganym terminie.

iii) Trybunał

43. Trybunał zauważa, że początkowe dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci brata skarżącego zostało wyłączone do odrębnego postępowania po wniosku skarżącego w kwietniu 2005 r. (patrz punkty 13 i 14 powyżej). Początkowe dochodzenie dotyczyło domniemanego przestępstwa, o którym mowa w art. 155 Kodeksu Karnego: nieumyślnego zabójstwa (patrz punkt 31 powyżej). W rzeczywistości zostało ono zakończone w dniu 19 listopada 2007 r., kiedy Sąd Rejonowy w Krakowie utrzymał w mocy postanowienie z dnia 21 września 2007 r., na podstawie którego umorzono postępowanie (patrz punkt 18 powyżej). Wynika stąd, że zarzut Rządu w odniesieniu do tych postępowań jest uzasadniony i że niniejszą skargę, w zakresie, w jakim dotyczy postępowania związanego z nieumyślnym zabójstwem brata skarżącego, należy uznać za niedopuszczalną z uwagi na niezachowanie terminu sześciu miesięcy.

44. Trybunał jest jednak właściwy, aby przeanalizować skargę w odniesieniu do postępowania przeciwko funkcjonariuszom policji, które zostało zakończone w dniu 14 kwietnia 2008 r.

2. Wnioski, co do dopuszczalności

45. Trybunał stwierdza, że niniejsza część skargi nie jest oczywiście bezzasadna w znaczeniu art. 35 § 3 lit. a) Konwencji. W dalszej kolejności zauważa także, że nie można jej uznać za niedopuszczalną na jakichkolwiek innych podstawach. W związku z tym musi być uznana za dopuszczalną.

B. Meritum sprawy

46. Skarżący twierdził, że dochodzenie w sprawie okoliczności śmierci jego brata nie było odpowiedniej jakości, a zatem było niezgodne z wymogami art. 2 Konwencji.

47. Rząd powstrzymał się od zajęcia stanowiska w sprawie meritum niniejszej sprawy.

1. Zasady ogólne

48. Obowiązek ochrony prawa do życia na mocy art. 2 Konwencji, w związku z ogólnym obowiązkiem państwa na mocy art. 1 Konwencji „zapewnienia każdemu człowiekowi, podlegającemu [jego] jurysdykcji, prawa i wolności określone w (...) Konwencji“, wymaga w sposób dorozumiany, że powinna istnieć jakaś forma skutecznego oficjalnego dochodzenia, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że dana osoba zmarła w podejrzanym okolicznościach. Zasadniczym celem takiego dochodzenia jest zapewnienie skutecznej realizacji krajowego prawa, które chroni prawo do życia oraz, w sytuacjach z udziałem przedstawicieli lub organów państwowych, zapewnienie ich odpowiedzialności za ewentualną śmierć osób (patrz, na przykład, *Ramsahai i inni przeciwko Holandii* [Wielka Izba], nr 52391/99, § 321, ETPC 2007-II).

49. Aby dochodzenie w sprawie podejrzanej śmierci było skuteczne, osoby odpowiedzialne za dochodzenie i przeprowadzające je muszą być niezależne i bezstronne, w prawie i w praktyce. Dochodzenie musi być również skuteczne w tym sensie, że jest w stanie doprowadzić do ustalenia, czy użyta siła była uzasadniona w danych okolicznościach oraz do zidentyfikowania i ukarania winnych. Władze muszą podjąć uzasadnione kroki będące do ich dyspozycji w celu zabezpieczenia dowodów dotyczących incydentu, w tym, między innymi, zeznań naocznych świadków i dowodów sądowych. Wnioski dochodzenia muszą być oparte na dogłębnej, obiektywnej i bezstronnej analizie wszystkich istotnych elementów. Wszelkie braki w dochodzeniu, które podważają jego zdolność ustalenia okoliczności sprawy lub osoby odpowiedzialnej godzą w wymaganą miarę skuteczności (zobacz, na przykład, sprawę *Ramsahai przeciwko Holandii*, cytowaną powyżej, § 321). Zobowiązanie państwa na mocy art. 2 Konwencji nie będzie spełnione, gdy ochrona przyznana przez prawo krajowe istnieje tylko w teorii: przede wszystkim musi ona działać skutecznie w praktyce i to wymaga szybkiego rozpatrzenia sprawy bez zbędnej zwłoki (zobacz *Šilih przeciwko Słowenii* [Wielka Izba], nr 71463/01, § 195, 9 kwietnia 2009 r.).

50. Trybunał zauważa, że obowiązek proceduralny przeprowadzenia skutecznego dochodzenia na podstawie art. 2 przekształcił się w osobny i niezależny obowiązek (zobacz *Šilih przeciwko Słowenii* [Wielka Izba], nr 71463/01, § 159, 9 kwietnia 2009 r.). Zobowiązania na mocy art. 2 Konwencji nie ograniczają się do spraw, w których ustalono, że śmierć została spowodowana przez przedstawiciela państwa. Wręcz przeciwnie, sam fakt, że władze krajowe zostały poinformowane o śmierci *ipso facto* doprowadzi do obowiązku na mocy art. 2 Konwencji przeprowadzenia skutecznego dochodzenia w sprawie okoliczności, w jakich do niej doszło (zobacz, na przykład, *Vasîlca przeciwko Republice Mołdawii*, nr 69527/10, § 28, 11 lutego 2014 r., *Emars przeciwko Łotwie*, nr 22412/08, § 75, 18 listopada 2014 r.). Co więcej, naruszenie obowiązku proceduralnego na

mocy art. 2 zarzucano przy braku jakiegokolwiek skargi co do aspektu merytorycznego art. 2 (zobacz *Byrzykowski przeciwko Polsce*, nr 11562/05, § 86 i 94-118, 27 czerwca 2006 r.).

51. Brak jakiegokolwiek bezpośredniej odpowiedzialności państwa za śmierć danej osoby nie wyklucza stosowalności art. 2. Obowiązki proceduralne wynikające z tego artykułu wymagają istnienia jakaś formy skutecznego oficjalnego dochodzenia, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że dana osoba doznała obrażeń zagrażających życiu w podejrzanych okolicznościach. Dochodzenie musi być, między innymi, dokładne, obiektywne i uważne. Musi ono również być skuteczne w tym sensie, że jest w stanie doprowadzić do zidentyfikowania i ukarania winnych. Nie jest to obowiązek dotyczący rezultatu, a środków. Władze muszą podjąć uzasadnione kroki będące do ich dyspozycji w celu zabezpieczenia dowodów dotyczących incydentu, w tym, między innymi, zeznań naocznych świadków, dowodów sądowych oraz, w stosownych przypadkach, autopsji, która stanowi pełny i dokładny zapis kontuzji i obiektywną analizę wszelkich wniosków klinicznych, w tym przyczyny zgonu. We wszystkich przypadkach najbliższy krewny ofiary musi być zaangażowany w procedury w zakresie niezbędnym, aby ochronić jego lub jej uzasadniony interes (zobacz, na przykład, sprawę *Byrzykowski*, cytowaną powyżej, § 95, *Oğur przeciwko Turcji* [Wielka Izba], nr 21594/93, § 92, ETPC 1999-III).

2. Zastosowanie ogólnych zasad w przedmiotowej sprawie

52. Wracając do okoliczności niniejszej sprawy, Trybunał zauważa, że postępowanie krajowe, które starało się zbadać możliwy udział osób trzecich w śmierci brata skarżącego, zakończyło się w dniu 19 listopada 2007 r. (patrz punkty 18 i 43 powyżej). Jednak w trakcie tego postępowania skarżący podniósł zarzuty dotyczące jakości dochodzenia. W szczególności twierdził on, że funkcjonariusze policji, którzy przybyli na miejsce wypadku jego brata nie wywiązali się prawidłowo ze swoich obowiązków zawodowych. Dowody dotyczące tych zarzutów zostały wyłączone z początkowego postępowania i otwarte zostało oddzielne postępowanie. Trybunał uważa, że to postępowanie było w stanie odkryć okoliczności śmierci brata skarżącego.

53. Trybunał zauważa ponadto, że J.K. zmarł 26 listopada 2003 r., czternaście dni po skarżonym incydencie (patrz punkt 6 powyżej). Po incydencie w dniu 12 listopada 2003 r. J.K. był świadomy i został przesłuchany przez funkcjonariuszy policji. Podczas przesłuchania poinformował ich, że zasnął i że jego ubrania zapaliły się od grzejnika elektrycznego w wyniku nieuwagi (patrz punkty 21 i 30 powyżej). Trybunał uważa, że fakty te są istotne dla oceny jakości dochodzenia, ponieważ wpłynęły na niezbędne działania policjantów po ich przybyciu na miejsce wypadku; sama ofiara zrelacjonowała zdarzenia i nie było uzasadnionych

powodów, aby podejrzewać udział jakichkolwiek osób trzecich w wypadku, o którym mowa.

54. Niemniej jednak na wniosek skarżącego otworzono dochodzenie; okoliczności sprawy zostały zbadane przez prokuratora i sąd. Skarżący miał również prawo skorzystania ze swoich praw procesowych w dochodzeniu. W szczególności odwoływał się od każdej decyzji prokuratora (patrz punkty 22, 25 i 29 powyżej). Z dokumentów, które przedstawił wynika, że był on także obecny na przesłuchaniu R.P. – jednego ze świadków – i pozwolono mu zadawać pytania (patrz punkt 27 powyżej). Wymóg zaangażowania skarżącego w postępowaniu i ochrony jego praw proceduralnych został zatem spełniony. Sprawa była przekazywana do prokuratury dwa razy, gdy okazało się, że dochodzenie musiało być prowadzone dalej i dopiero, gdy ustalono, że okoliczności sprawy zostały dostatecznie ustalone postanowienie o umorzeniu postępowania zostało utrzymane w mocy przez sąd (patrz punkty 23, 26 i 30 powyżej).

55. Trybunał uważa, że władze krajowe dokładnie zbadały okoliczności śmierci J.K. W szczególności przesłuchano pewną liczbę świadków, w tym kierowcę autobusu, który pomógł J.K. i ugasił jego ubrania, inne osoby obecne na miejscu wypadku i funkcjonariuszy policji biorących udział w dochodzeniu (patrz punkt 28 powyżej). Prokurator zarządził przesłuchanie dwóch świadków (S.S. i W.D.), których zeznania były sprzeczne. Ponadto sprzeczności w wypowiedziach innego świadka, A.M., zostały wyjaśnione, gdy A.M. była przesłuchiwana po raz drugi (patrz punkt 30 powyżej).

56. Trybunał zauważa ponadto, że argumenty przytoczone przez skarżącego w jego zażaleniu zostały odpowiednio uwzględnione przez prokuratora i sąd. W szczególności władze krajowe przekonująco odpowiedziały na jego zarzuty, że grzejnik elektryczny nie został odpowiednio zabezpieczony (patrz punkt 28 powyżej). Odniosły się również do argumentów skarżącego związanych z koniecznością przesłuchania kolejnych świadków oraz z rzekomymi sprzecznościami w niektórych zeznaniach (patrz punkt 30 powyżej).

57. Powyższe rozważania są wystarczające, aby umożliwić Trybunałowi wnioskowanie, że skarżone dochodzenie spełniało normy wymagane w orzecznictwie Trybunału, jako dokładne, bezstronne i uważne.

Wynika z tego, że nie doszło do naruszenia art. 2 Konwencji.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że skarga w zakresie postępowania zakończonego w dniu 19 listopada 2007 r. jest niedopuszczalna;
2. *Uznaje*, że pozostała część skargi jest dopuszczalna;
3. *Stwierdza*, że nie doszło do naruszenia art. 2 Konwencji.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie dnia 8 grudnia 2015 r., zgodnie z art. 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatosz Araci
Zastępca Kanclerza

András Sajó
Przewodniczący